

**Sprawozdanie
z działalności
Miejskiego Ośrodka
Pomocy Rodzinie
w Poznaniu**

za 2019 rok

INFORMACJE WSTĘPNE	4
1. <i>Struktura wydatków w odniesieniu do realizowanych zadań ustawowych.....</i>	<i>4</i>
POMOC SPOŁECZNA	5
II. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ	6
1. <i>Klienci korzystający z pomocy społecznej oraz powody ich trudnej sytuacji życiowej</i>	<i>7</i>
2. <i>Świadczenia z zakresu pomocy społecznej udzielane klientom.....</i>	<i>8</i>
3. <i>Działania na rzecz poprawy sytuacji życiowej różnych grup odbiorców</i>	<i>12</i>
<i>(Rządowy program „Posiłek w szkole i w domu”, Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 - Podprogram 2019, Pomoc dla uchodźców, Wydawanie decyzji w sprawie ustalenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych)</i>	
4. <i>Realizacja pracy socjalnej.....</i>	<i>14</i>
<i>(Kontrakt socjalny, Realizacja metodycznej pracy socjalnej)</i>	
III. DZIAŁANIA NA RZECZ RODZIN (w tym: dzieci i młodzieży)	15
1. <i>Asystentura rodzin</i>	<i>15</i>
2. <i>Pomoc specjalistyczna realizowana przez MOPR.....</i>	<i>16</i>
<i>(Projekt „Poradnictwo Specjalistyczne i Terapia”, Poradnictwo specjalistyczne prawne, Mediacje rodzinne, Projekt „Poprawa dostępu do usług społecznych wspierających rodzinę i rodzinną pieczę zastępczą na terenie MOF Poznania”(ZIT), Przeciwdziałanie problemowi przemocy)</i>	
3. <i>Programy i projekty realizowane z innymi partnerami.....</i>	<i>20</i>
<i>(Projekt „Akademia Lidera Klasowego”, Akcja „Lato na Targach”, Program „Wolontariat z MOPR w poznańskich rodzinach”)</i>	
4. <i>Rozwijanie zainteresowań i wyrównanie szans edukacyjnych oraz organizowanie wypoczynku i imprez okolicznościowych dla dzieci.....</i>	<i>22</i>
IV. DZIAŁANIA NA RZECZ OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM (w tym z powodu pozostawania bez pracy i bezdomności)	24
1. <i>Działania podejmowane przez MOPR</i>	<i>24</i>
<i>(Organizowanie pomocy osobom bezdomnym, Mobilny punkt pomocy medycznej, Monitorowanie koczowisk osób bezdomnych, działania na rzecz Romów, wizyta studyjna w Tuluzie)</i>	
2. <i>Programy i projekty realizowane przez MOPR</i>	<i>27</i>
<i>(Projekt „FENIKS”, Projekt „FENIKS BIS”, Współpraca z Centrami Integracji Społecznej, Organizowanie prac społecznie użytecznych, Współpraca ze spółdzielnią socjalną „Poznanianka”)</i>	
V. DZIAŁANIA NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I STARSZYCH (w tym: osób z problemami psychicznymi)	33
1. <i>Programy i projekty realizowane przez MOPR.....</i>	<i>33</i>

(Domy pomocy społecznej, Organizowanie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, Kierowanie do ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, Kierowanie do ośrodków wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych, Program „Klucz”)

2. Programy i projekty realizowane z innymi partnerami.....39

(Projekt „Testowanie Modelu Wsparcia Usamodzielniania Młodych Z Zaburzeniami Psychicznymi Moja Sprawa!”, Projekt „Usługi Społeczne Dla Mieszkańców Poznania”, MTP „VIVA Seniorzy”)

VI. DZIAŁANIA NA RZECZ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ.....42

(„Dom Sąsiedzki Na Dębcu”, Mały Uniwersytet Osiedlowy, Centrum Inicjatyw Lokalnych: Dębiec, Kącik Integracyjny Dla Dzieci, Pisanka W Muzeum, Wygibasy Na Fyrtlu, Dom Sąsiedzki 50+, Wystawa Pt. Obozy Przesiedleńcze Na Główniej, Festyn Rodzinny, Święto Ziół, Senioralny i Międzykulturalny Łazarski Fyrtel, Święteczny Łazarz Międzypokoleniowy, Vi Spotkanie Święteczne „W Fabryce Świętego Mikołaja”, Choinka w Muzeum)

VII DZIAŁANIA PROMOCYJNE MOPR I ZAANGAŻOWANIE W PRZEDSIĘWZIĘCIA O ZASIĘGU OGÓLNOPOLSKIM.....48

(Konferencja FORUM, Światowy Dzień Ubogich)

VIII POTRZEBY W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ49

PIECZA ZASTĘPCZA 55

IX. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ56

(Instytucjonalna opieka nad dzieckiem, Program „Dobry Start”, Festyn promujący pieczę zastępczą, wyjazd hostingowy dla wychowanków pieczy zastępczej do Stanów Zjednoczonych)

X. POTRZEBY W ZAKRESIE PIECZY ZASTĘPCZEJ62

REHABILITACJA SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH 65

XI. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU REHABILITACJI SPOŁECZNEJ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH66

(Program „Aktywny Samorząd”, Program „Zajęcia Klubowe w WTZ”)

ORGANIZACJA 70

XII. ROZWIĄZANIA ORGANIZACYJNE ORAZ ZATRUDNIENIE W MOPR71

1. Nagroda za wybitne i nowatorskie działania w zakresie pomocy społecznej..... 71

2. Współpraca ze środkami masowego przekazu 71

3. Kadra Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie 72

4. Wykształcenie pracowników..... 73

5. Szkolenia pracowników 73

6. System zarządzania - rozwiązania organizacyjne..... 73

XIII. KONTROLE MERYTORYCZNO-FINANSOWE W MOPR74

1. Audyty wewnętrzne w MOPR.....74

2. Kontrole merytoryczno – finansowe w MOPR..... 75

I. INFORMACJE WSTĘPNE

1. Struktura wydatków w odniesieniu do realizowanych zadań ustawowych

WYDATKI MOPR W 2019 ROKU WYNIOSŁY 121 043 007 zł, z tego:

- 1) wydatki w ramach planu finansowego – 110 474 290 zł,
- 2) wydatki poza planem finansowym – rehabilitacja społeczna, program „Aktywny Samorząd”, dotacja celowa „Asystent rodziny” oraz kluby WTZ – 10 568 717 zł.

Wydatki na świadczenia (w ramach planu finansowego) określone w ustawach, do realizacji, których zobowiązany jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie:

61 478 961 zł	•USTAWA O POMOCY SPOŁECZNEJ
15 620 366 zł	•USTAWA O WSPIERANIU RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ
1 095 076 zł	•USTAWA O WYCHOWANIU W TRZEŹWOŚCI I PRZECIWDZIAŁANIU ALKOHOLOWI
924 672 zł	•USTAWA O SYSTEMIE UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH I POWSZECHNYM UBEZPIECZENIU ZDROWOTNYM
434 057 zł	•USTAWA O PRZECIWDZIAŁANIU PRZEMOCY W RODZINIE

W 2019 roku MOPR udzielił wsparcia w ramach:

- świadczeń pomocy społecznej – 20 192 osobom (12 666 rodzinom),
- rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych – 1 948 osobom,
- pieczy zastępczej – 641 dzieciom w rodzinach zastępczych, 120 dzieciom w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, 249 pełnoletnim wychowankom rodzin zastępczych oraz instytucjonalnych form opieki.

POMOC SPOŁECZNA

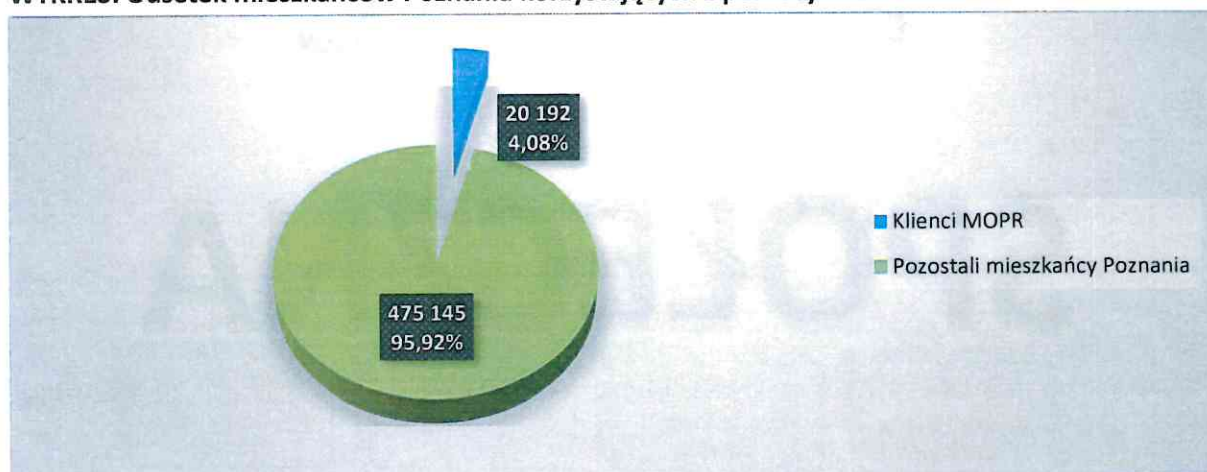
- Ustawa o pomocy społecznej
- Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych i powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym
- Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
- Ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci

II. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ

1. Klienci korzystający z pomocy społecznej oraz powody ich trudnej sytuacji życiowej

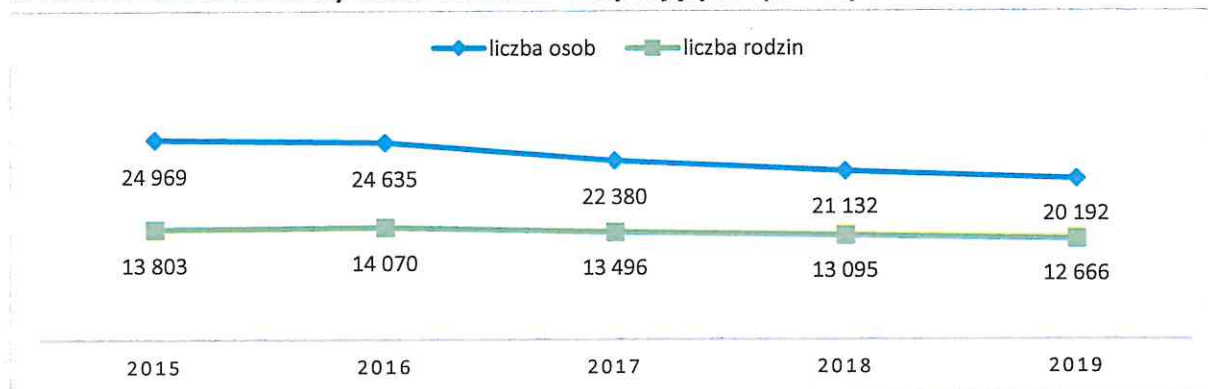
W 2019 roku z różnych form świadczeń pieniężnych i niepieniężnych pomocy społecznej w ramach zadań własnych i zleconych skorzystało **20 192 osób** z 12 666 rodzin.

WYKRES: Odsetek mieszkańców Poznania korzystających z pomocy MOPR w 2019 roku

Dokonując porównania danych za 2018 i 2019 rok w ujęciu narastającym liczba rodzin korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Poznaniu zmniejszyła się o 429 rodziny, tj. ok. 3%, natomiast liczba osób objętych wsparciem zmniejszyła się o 940 osób. Odsetek klientów korzystających z pomocy MOPR w odniesieniu do liczby mieszkańców Poznania zmniejszył się o ok. 0,2%.

WYKRES: Porównanie liczby rodzin oraz osób korzystających z pomocy MOPR

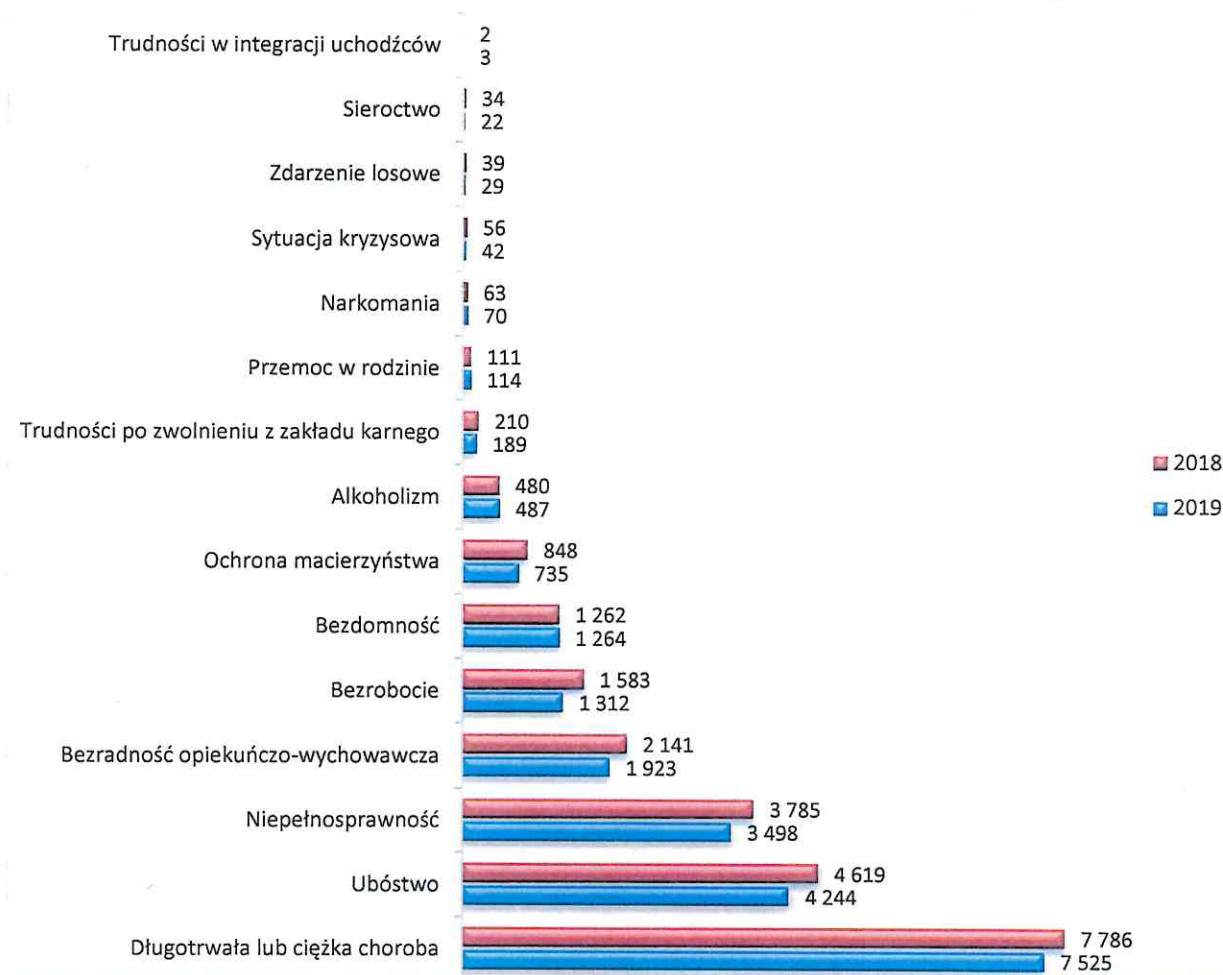

Na przestrzeni kilku ostatnich lat dominującym powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej były trzy przesłanki:

- długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność oraz ubóstwo, rozumiane jako uzyskiwanie dochodów poniżej ustawowego kryterium dochodowego, które oscyluje na granicy „minimum egzystencji” określonego przez Instytut Pracy i Spraw Społecznych.

Największą grupę rodzin, którym udzielono wsparcia w 2019 roku, stanowiły rodziny osób długotrwale lub ciężko chorych i była to grupa 7 525 rodzin, tj. ok. 59% ogółu rodzin. Kolejną dużą grupę stanowiły: rodziny osób dotkniętych ubóstwem – 4 244 rodzin, tj. ok. 34% ogółu rodzin, rodziny osób z niepełnosprawnościami - 3 498 rodzin, tj. ok. 28% ogółu rodzin, rodziny osób dotkniętych bezradnością opiekuńczo-wychowawczą – 1 923, tj. 15% ogółu rodzin.

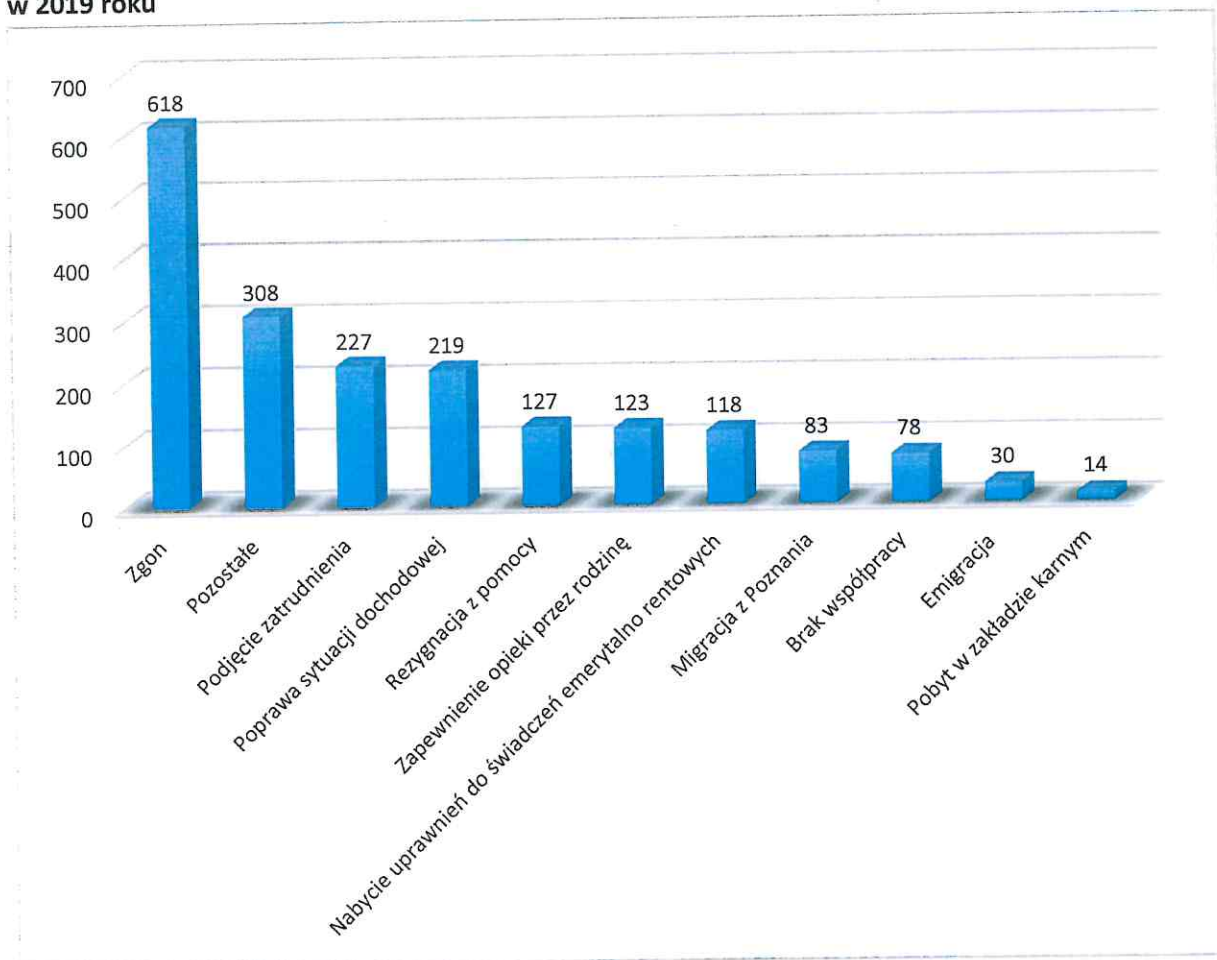
WYKRES: Porównanie powodów trudnej sytuacji rodzin korzystających z pomocy środowiskowej MOPR w 2019 roku oraz w 2018 roku

Wśród rodzin klientów korzystających ze wsparcia Ośrodka w poszczególnych miesiącach w 2019 roku (średnio 7 986 środowisk), **ok. 3% stanowiły nowe rodziny**, czyli takie, które nie figurowały w rejestrach klientów od 01.01.2018 roku. Średnio w miesiącu przybywało ok. 201 środowisk.

Wśród 1 945 rodzin, które w 2019 roku opuściły system pomocy społecznej (jako podstawę kwalifikacji przyjęto nie korzystanie z pomocy przez sześć kolejnych miesięcy) ok. 11% stanowiły rodziny, których ogólna sytuacja materialna uległa poprawie, a 11,5% rodziny, których członkowie podjęli zatrudnienie. W odniesieniu do 32% rodzin, które odeszły z systemu powodem był zgon klienta.

WYKRES: Powody zaprzestania korzystania ze wsparcia ze strony Ośrodka według liczby rodzin w 2019 roku

W porównaniu z 2018 rokiem o połowę zmniejszyła się liczba środowisk zaprzestająca korzystania z pomocy Ośrodka z powodu odmowy współpracy – w 2018 roku grupę tę stanowiło 8%, a w 2019 roku jedynie 4% środowisk.

2. Świadczenia z zakresu pomocy społecznej udzielane klientom

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek udzielania pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji. Udzielane świadczenia mają charakter obowiązkowy, jak i fakultatywny. Prawo do bezpłatnych świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługiwało osobom i rodzinom, których dochód (netto) na osobę w rodzinie nie przekraczał:

- dla osoby samotnie gospodarującej – 701 zł,
- dla gospodarstw domowych wieloosobowych – 528 zł na osobę w rodzinie,

przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednej przesłanki określonej w art. 7 Ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r.

Na zadania zlecone gminy wydatkowano **ogółem 848 450 zł**. Dotyczyły one głównie wydatków na świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

TABELA: Struktura wydatków na świadczenia pomocy społecznej w ramach zadań zleconych gminy w 2019 roku

FORMY POMOCY		LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRZYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIA	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ W ZŁ	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi*	1	67	21 981	725 373	67	82
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną	2	X	X	X	X	X
Pomoc – ogółem przyznana cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt ze względów humanitarnych lub na pobyt tolerowany na terytorium RP	3	1	24	32 500	X	X
w tym:	4	1	24	32 500	X	X
- zasiłki w formie pieniężnej						
- w naturze (schronienie, posiłek, niezbędne ubranie)	5	X	X	X	X	X
Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd	6	22	290	90 577	X	X

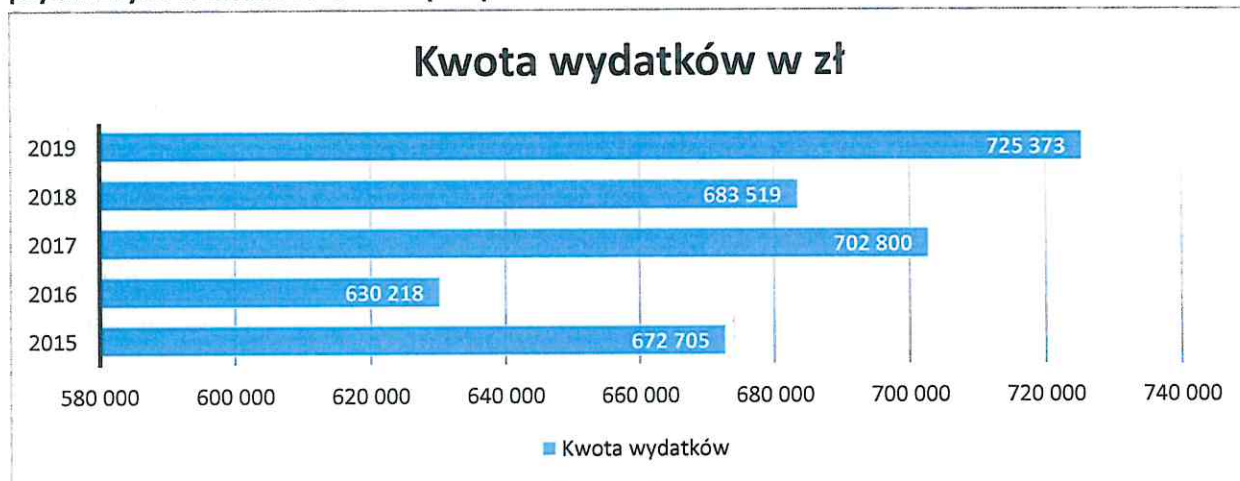
Zakres danych zgodny ze sprawozdaniem MRPIPS dział 2A

*) wykazane koszty realizacji specjalistycznych usług opiekuńczych nie są wydatkiem MOPR. Plan finansowy znajduje się w budżecie Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Poznania. MOPR jest jedynie podmiotem odpowiedzialnym za dokonanie rozliczenia faktycznie wykonanych godzin.

W 2019 roku pomocą w formie specjalistycznych usług opiekuńczych, świadczonych na podstawie przepisów o ochronie zdrowia psychicznego objęto **67 osób**, na co wydatkowano 725 373 zł.

Usługi świadczyły opiekunki zatrudniane przez Polski Komitet Pomocy Społecznej, realizujący specjalistyczne usługi opiekuńcze na terenie całego miasta. Zlecenie przez MOPR wykonywania usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania klienta opiekunkom z PKPS wynika z umowy zawartej pomiędzy Prezydentem Miasta Poznania a PKPS.

WYKRES: Porównanie wydatków na specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2015-2019 (w zł)

* Wzrost wydatków na specjalistyczne usługi opiekuńcze jest wynikiem wzrostu stawki godzinowej o 6 zł (z 27 zł w 2018 r. na 33 zł w 2019 r.)

W 2019 roku wypłacone zostało, przyznane przez sąd, wynagrodzenie należne 22 opiekunom z tytułu sprawowania opieki w wysokości 90 577 zł.

Dodatkowo w 2019 roku wypłacono również pomoc w formie zasiłku pieniężnego cudzoziemcowi. Przyznano w sumie 24 świadczenia, a ich łączna kwota wyniosła 32 500 zł.

Struktura wydatków na świadczenia pomocy społecznej w ramach zadań własnych gminy w 2019 roku *)

FORMY POMOCY	LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRZYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIA	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ W ZŁ	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
RAZEM **)	13 954	X***)	64 660 292	11 991	19 273
ZASIŁKI STAŁE ¹	1 846	16 807	9 450 300	1 833	2 106
ZASIŁKI OKRESOWE ²	4 204	21 505	6 791 645	4 185	7 189
SCHRONIENIE	396	41 635	1 396 470	396	433
POSIŁEK ³	3 119	643 134	5 120 309	2 171	5 660
w tym dla: dzieci i młodzieży w okresie nauki w szkole	2 204	491 757	3 434 413	1 268	4 711
UBRANIE	0	0	0	0	0
USŁUGI OPIEKUŃCZE ⁴	3 784	1 293 819	27 394 976	3 746	4 614
w tym: specjalistyczne	76	18 729	618 054	75	203
ZASIŁEK CELOWY NA POKRYCIE WYDATKÓW NA ŚWIADCZENIA ZDROWOTNE OSOBOM NIEMAJĄCYM DOCHODU I MOŻLIWOŚCI UZYSKANIA ŚWIADCZEŃ NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O POWSZECHNYM UBEZPIECZENIU NFZ	0	0	0	0	0
ZASIŁKI CELOWE NA POKRYCIE WYDATKÓW POWSTAŁYCH W WYNIKU ZDARZENIA LOSOWEGO	22	22	18 137	22	57
ZASIŁKI CELOWE W FORMIE BILETU KREDYTOWANEGO	138	236	3 314	134	148
SPRAWIENIE POGRZEBU	139	139	419 071	139	139
INNE ZASIŁKI CELOWE I W NATURZE ⁵	6 317	X	14 066 070	6 265	10 596
w tym: zasiłki specjalne celowe	2 016	5 955	2 033 237	2 014	3 164
POMOC NA EKONOMICZNE USAMODZIELNIENIE	0	X	0	0	0

*) zakres danych zgodnych ze sprawozdaniem MRPIPS dział 2B

**) w wierszu razem wykazuje się rzeczywistą liczbę osób i rodzin objętych pomocą, przy zachowaniu zasady, że dana osoba/rodzina wykazywana jest tylko raz bez względu na liczbę otrzymanych decyzji i świadczeń

***) brak możliwości podsumowania wynika z różnej jednostki świadczeń zawartych w tabeli (np. godzina, posiłek, decyzja)

1) w tym: 9 450 300 zł dotacja na zasiłki stałe

2) w tym: 6 472 973 zł dotacja na zasiłki okresowe

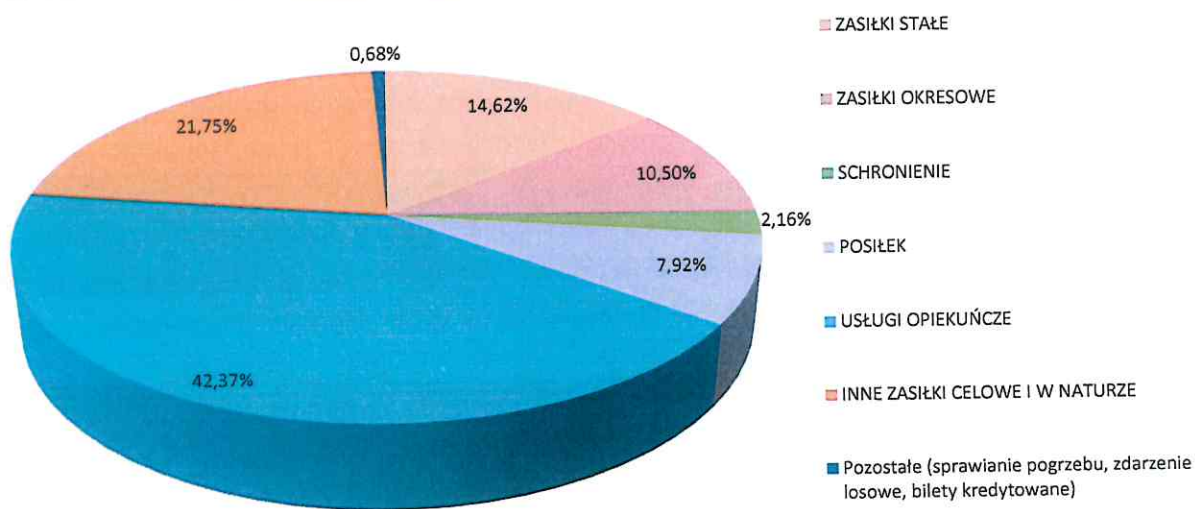
3) w tym: 1 864 195 zł dotacja na dożywianie ze środków rządowych w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”

4) Wykazane koszty realizacji usług opiekuńczych nie są wydatkiem MOPR. Plan finansowy znajduje się w budżecie Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Poznania, natomiast MOPR jest podmiotem odpowiedzialnym za dokonanie rozliczenia faktycznie wykonanych godzin.

5) w tym: 5 739 446 zł dotacja na zasiłki na żywność w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”, 205 633 zł w ramach wkładu własnego w projekcie „Feniks”, 64 000 zł w ramach wkładu własnego w projekcie „Feniks BIS” oraz 2 250 zł w ramach wkładu własnego w projekcie „Moja sprawa”

Koszt zadań własnych gminy realizowanych przez MOPR w 2019 roku wyniósł ogółem 64 660 292 zł.

WYKRES: Podział procentowy wydatków na zadania własne w 2019 roku

Świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności jest zadaniem obowiązkowym gminy. Realizacja powyższych świadczeń umożliwia osobom starszym, niepełnosprawnym fizycznie pozostanie w swym środowisku zamieszkania.

W 2019 roku tą formą pomocy objęto **3 784 osoby**. Usługi świadczyły opiekunki zatrudniane przez:

- Polski Komitet Pomocy Społecznej
- Polski Czerwony Krzyż

Zlecenie przez MOPR wykonywania usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania klienta opiekunkom z ww. organizacji wynika z umów zawartych pomiędzy Prezydentem Miasta Poznania a tymi podmiotami.

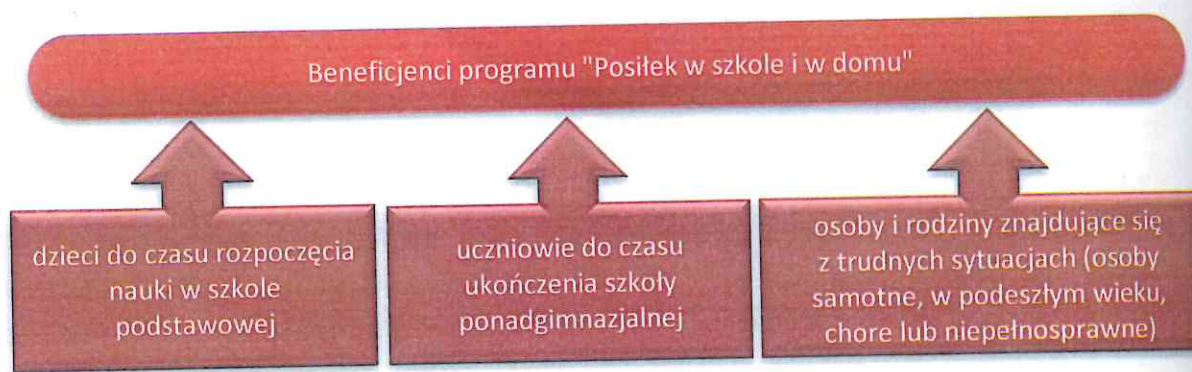
Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy przyznawanie i **wypłacanie zasiłków okresowych**. Przysługują one w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Z pomocy w formie zasiłków okresowych w 2019 roku skorzystało **4 204 osób**, na co wydatkowano kwotę **6 791 645 zł**. Natomiast w 2018 roku pomocą w tej formie objęto 4 471 osób na kwotę 6 765 774 zł. Zauważalny jest niewielki spadek liczby osób korzystających z zasiłków okresowych (o ok. 6%) oraz wzrost wydatkowanych środków (o ok. 0,4 %). Realizacja tego zadania była finansowana ze środków własnych w wysokości 318 672 zł oraz z dotacji państwa w wysokości 6 472 973 zł.

Do katalogu świadczeń obligatoryjnych należy również **wypłata zasiłków stałych**, którymi w 2019 roku objęto **1 846 osób**, wydatkując na ten cel **9 450 300 zł**, natomiast w 2018 roku zasiłki stałe otrzymało 1 883 osób, na co wydatkowano 9 058 617 zł. Zwiększenie wydatkowanej kwoty związane jest z całorocznym skutkiem wzrostu wysokości świadczenia z tytułu zmiany kryteriów dochodowych uprawniających do pomocy. Realizacja tego zadania była finansowana z dotacji państwa.

3. Działania na rzecz poprawy sytuacji życiowej różnych grup odbiorców

RZĄDOWY PROGRAM „POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU”

Rządowy program dotyczący dożywiania realizowany był na podstawie Uchwały Rady Ministrów Nr 140 z dnia 15 października 2018r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 oraz uchwałą nr LXII/958/VI/2014 Rady Miasta Poznania z dnia 28 stycznia 2014 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności. Dokumenty te określiły warunki realizacji programu, wskazały adresatów oraz kryteria przyznawania pomocy.

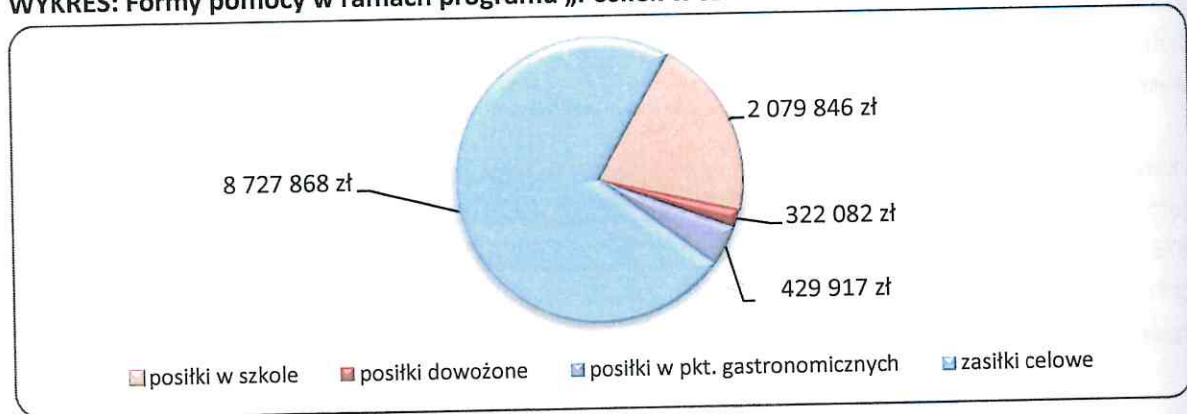

Wyżej wymieniona pomoc przyznawana była bezpłatnie osobom i rodzinom, których dochód nie przekraczał 150 % kryterium dochodowego określonego w art. 8 ustawy o pomocy społecznej. Zasady udzielania pomocy dla osób i rodzin przekraczających ww. kryterium uregulowane zostały w drodze Uchwały Nr XVI/175/VII/2015 Rady Miasta Poznania z 8 września 2015 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego Uchwały NR LXII/957/VI/2014 Rady Miasta Poznania z dnia 28 stycznia 2014 r. w sprawie zasad zwrotu wydatków za posiłki oraz zasiłki okresowe i zasiłki celowe, przyznane pod warunkiem zwrotu będące w zakresie zadań własnych gminy.

W 2019 roku z programu skorzystało łącznie **9 916 osób**, w tym 4 091 dzieci i młodzieży. Na realizację programu **wydatkowano ogółem 11 562 713 zł**, w tym:

- 3 959 073 zł ze środków własnych gminy,
- 7 603 640 zł z dotacji rządowej.

WYKRES: Formy pomocy w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w 2019 roku

Zgodnie z założeniami Programu strategicznym celem udzielania pomocy żywieniowej jest zapewnienie posiłku dzieciom, uczniom i młodzieży oraz objęcie pomocą osób dorosłych, zwłaszcza osób starszych, chorych lub niepełnosprawnych i samotnych.

Głównym miernikiem efektywności Programu jest liczba osób objętych pomocą, w tym dzieci i młodzieży.

PROGRAM OPERACYJNY POMOC ŻYWNOŚCIOWA 2014-2020 - PODPROGRAM 2019

Cel: udzielenie wsparcia osobom doświadczającym najgłębszych form ubóstwa poprzez udostępnienie pomocy żywnościowej w formie paczek lub posiłków.

Realizator: Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Partner: Caritas we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Poznaniu

Efekt: udzielenie wsparcia w formie żywności **1 441 osobom**, poprzez wydanie 642 skierowań.

Udział klientów w działaniach towarzyszących w formie warsztatów dietetycznych, 166 osób.

POMOC DLA UCHODźCÓW

W 2019 r. z pomocy MOPR w procesie integracji skorzystały 2 osoby posiadające status uchodźcy. Udzielona pomoc obejmowała wypłatę świadczeń na utrzymanie oraz naukę języka polskiego, na co wydatkowano łącznie 9 820 zł środków z dotacji celowej. Dodatkowo opłacono składki na ubezpieczenie zdrowotne na kwotę 406 zł.

WYDAWANIE DECYZJI W SPRAWIE USTALENIA PRAWA DO ŚWIADCZEŃ OPIEKI ZDROWOTNEJ FINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW PUBLICZNYCH

W 2019 r. prowadzono 3 493 postępowania w sprawie ustalenia uprawnień do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, z których mogą skorzystać osoby spełniające następujące warunki:

- osoby nieubezpieczone
- osoby posiadające obywatelstwo polskie
- osoby posiadające miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej
- osoby, które spełniają kryterium dochodowe, o którym mowa w art. 8 ustawy z dnia 12.03.2004 r. o pomocy społecznej, co do których nie stwierdzono okoliczności, o której mowa w art. 12 cyt. wyżej ustawy.

Postępowania prowadzone są na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. 2019 nr 1373 ze zmianami) oraz upoważnienia Prezydenta Miasta Poznania z dnia 22 listopada 2007 r. Or.I-OG/0113-878/2007 r. do wydawania decyzji administracyjnych – potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej – świadczeniobiorcom innym niż ubezpieczeni, zamieszkałym na terenie miasta Poznania.

4. Realizacja pracy socjalnej

Wyjątkową formą świadczenia pomocy społecznej jest **praca socjalna** – szczególnie z punktu widzenia celu pomocy społecznej, którym jest przewyższanie trudnych sytuacji życiowych osób i rodzin, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym i prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej oraz ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

KONTRAKT SOCJALNY

Praca socjalna może być prowadzona m.in. w oparciu o tzw. kontrakt socjalny, który jest sposobem określania współdziałania osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Kontrakt taki jest zawierany i realizowany przez pracownika socjalnego oraz osobę (lub osoby z rodziny) deklarującą wolę udziału w przewyższaniu własnych trudności i zawiera: diagnozę sytuacji, cele wspólnej pracy oraz działania, które mają w konsekwencji doprowadzić do osiągnięcia założonych wspólnie efektów. Ideą kontraktu socjalnego jest motywowanie obu stron umowy do podejmowania wspólnych, celowych, planowanych i usystematyzowanych działań na rzecz poprawy sytuacji życiowej klienta pomocy społecznej.

W 2019 roku kontynuowano pracę socjalną w oparciu o to narzędzie w ramach 1 860 kontraktów socjalnych (w tym 640 kontraktów realizowano w projekcie „Feniks” i 247 kontraktów w projekcie „Feniks BIS”).

Przyczyny trudnych sytuacji życiowych osób i rodzin, które stanowiły przesłanki zawierania umów z klientami we wszystkich kontraktach w 2019 roku to przede wszystkim: ubóstwo (682 osoby), bezdomność (624 osoby), bezrobocie (238 osób), długotrwała choroba (210 osób), uzależnienia (208 osób), niepełnosprawność (108 osób).

REALIZACJA METODYCZNEJ PRACY SOCJALNEJ

W 2019 r. pracę socjalną zgodnie z przyjętymi „Standardami metodycznej pracy socjalnej” pracownicy socjalni realizowali na rzecz 111 środowisk (242 osób w rodzinach), którym udzielono 1 836 porad specjalistycznych oraz 1 544 konsultacji.

W 2019 r. zakończono pracę z 57 środowiskami, z czego 18 z nich osiągnęło założone cele, 15 częściowo zrealizowano zakładany plan, po czym zrezygnowało z usługi. Pozostały odsetek stanowiły środowiska, wśród których brak było efektów współpracy bądź wymagana była zmiana metod pracy.

III. DZIAŁANIA NA RZECZ RODZIN (w tym dzieci i młodzieży)

1. Asystentura Rodzin

W ramach Działu Wsparcia Specjalistycznego w 2019 roku realizowano usługę asystenta rodziny, którego działania:

- były pomocą dla pracownika socjalnego w realizacji głównych zadań pracy socjalnej,
- były umocowane zapisami Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz Ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- stanowiły zapewnienie usługi asystencji osobom i rodzinom w odniesieniu do „Standardów pracy asystenta rodziny”.

Według stanu na 31 grudnia 2019 roku MOPR zatrudniał **24 asystentów rodziny** współfinansowanych ze środków budżetu państwa w ramach programu „Asystent i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2019” ze środków własnych gminy oraz w ramach dofinansowania Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego.

Realizując zadania określone w Ustawie praca asystentów skoncentrowana była przede wszystkim na poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej rodzin, w których są dzieci. W 2019 roku asystenci pracowali z 373 rodzinami, w których łączna liczba osób wyniosła 1 221, w tym: 551 dorosłych i 670 dzieci. Spośród tych rodzin 229 było objętych stałym wsparciem asystenta (rodziny podpisały umowę współpracy), z czego:

- 40 rodzin pozytywnie zakończyło współpracę (osiągnięto cel),
- 65 rodzin wyłączono ze wsparcia asystenta rodziny ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę (46), brak efektów (14), zmianę metod pracy (5).

Występujące w rodzinach problemy opiekuńczo-wychowawcze, w szczególności wynikały z braku kompetencji psychologicznych i społecznych, ubóstwa, bezrobocia, bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, trudnej sytuacji zdrowotnej, problemów mieszkaniowych, alkoholizmu i przemocy w rodzinie.

Rodziców objętych stałym wsparciem asystent wspierał w wypełnianiu ról społecznych podejmując różnego rodzaju działania w zakresie podniesienia umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia sobie z problemami ekonomiczno-socjalnymi, zdrowotnymi, społecznymi.

Dział Wsparcia Specjalistycznego w 2019 roku dokonał szeregu przedsięwzięć na rzecz dzieci i młodzieży. Przeprowadzono spotkania edukacyjne, warsztaty, wykłady, a także organizowano czas wolny dzieciom z rodzin objętych wsparciem MOPR.

TABELA: Najczęstsze działania asystentów

Wyszczególnienie	Liczba rodzin
Działania motywujące członków rodziny	313
Rozmowa i pomoc w rozwiązywaniu problemów bieżących	284
Edukacja rodziny	322
Wsparcie w rozwiązywaniu problemów wychowawczych	267
Kontakt i współpraca ze szkołami, kuratorami, instytucjami	232
Wsparcie psychologiczne i emocjonalne w trudnych sytuacjach	209
Pomoc w zakresie załatwiania spraw urzędowych	170
Pomoc w zakresie spraw zdrowotnych	118
Mediacje rodzinne	45

Wszystkie podejmowane przez asystentów działania zmierzały do osiągnięcia najważniejszego z osiągniętych rezultatów, jakim było niedopuszczenie do umieszczenia dzieci poza rodziną w placówkach lub rodzinach zastępczych. Z 373 rodzin objętych wsparciem asystenta 81 z nich pracowało nad powrotem dzieci biologicznych z placówek czy rodzinnych form pieczy zastępczej. W przypadku 4 dzieci nastąpił powrót do domu rodzinnego.

2. Pomoc specjalistyczna realizowana przez MOPR

PROJEKT „PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE I TERAPIA”

Cel szczegółowy: zapobieganie/zmniejszanie zasięgu zachowań ryzykownych

Adresat: klienci korzystający z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie

Działania: konsultacje, poradnictwo specjalistyczne, terapia

TABELA: Formy wsparcia specjalistycznego

Forma wsparcia	Cel wsparcia	Zakres udzielonej pomocy
konsultacje	- rozpoznanie sytuacji życiowej i psychologicznej, - propozycje możliwych rozwiązań konkretnych problemów	konsultacje psychologiczne: - 420 rodzin - liczba konsultacji: 1 271
		konsultacje pedagogiczne: - 128 rodzin - liczba konsultacji: 1 433
poradnictwo specjalistyczne	<i>indywidualne</i> - psychoedukacja, motywowanie do zmiany	- 1 807 porad psychologicznych - 929 porad pedagogicznych
	<i>grupowe</i> - stacjonarne (warsztaty psychologiczne, kreatywne spotkania rodzinne)	- 76 porady psychologiczne - 33 porady pedagogiczne
terapia	- poprawa funkcjonowania - pomoc w rozumieniu i wydobywaniu uczuć - lepsze poznanie siebie przez analizę problemów	- 1 402 świadczenia terapeutyczne
działania interwencyjne	przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej.	- 12 działań psychologa/terapeuty - 11 działań pedagoga

Dzięki udzielonemu wsparciu psychologicznemu zakończono prace z 215 środowiskami (17% - całkowita realizacja założonych celów, 58% - częściowa realizacja zakładanych celów), w których pracowano nad:

- wzrostem odpowiedzialności, asertywności, umiejętności społecznych i samodzielności,
- wzmocnieniem więzi rodzinnych, poprawą komunikacji między członkami rodziny,
- rozwojem osobistym,
- wzrostem umiejętności korzystania z pomocy instytucjonalnej,
- nabyciem umiejętności radzenia sobie z problemem uzależnienia bliskiego członka rodziny.

Dzięki udzielonemu wsparciu pedagogicznemu zakończono prace z 48 środowiskami, przez wzgląd na poprawę nawyków, zwyczajów, metod wpływu na dziecko, relacji między członkami rodziny (26 rodzin - całkowita realizacja założonych celów, 9 rodzin - częściowa realizacja zakładanych celów). 7 rodzin nie osiągnęło zakładanych efektów współpracy, a w przypadku 6 rodzin konieczna była zmiana metod pracy.

PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE PRAWNE

Poradnictwo prawne realizowane poprzez:

- udzielanie informacji o obowiązujących przepisach prawnych,
- udzielanie porad prawnych osobom korzystającym z pomocy MOPR,
- pomoc osobom i rodzinom w sporządzaniu pism procesowych,
- sporządzanie pism procesowych kierowanych przez klientów do sądów, organów administracji oraz organów ścigania,
- bieżąca pomoc w postępowaniach sądowych, w których uczestniczą klienci.

W 2019 roku udzielono **2 220 porad**.

MEDIACJE RODZINNE

Pracownicy socjalni lub inni specjaliści MOPR na podstawie diagnozy kierują osoby/rodziny, po uzyskaniu zgody obu stron, na mediacje. Pracownicy MOPR z zachowaniem zasady bezstronności prowadzą mediacje rozumiane jako dobrowolne, poufne i niesformalizowane pozasądowe postępowanie w sprawach, w których możliwe jest zawarcie ugody, celem doprowadzenia do ugodowego załatwienia tego sporu.

Osiągnięte efekty:

- określenie kwestii spornych,
- zmniejszenie barier komunikacyjnych,
- opracowanie propozycji rozwiązań,
- zawarcie wzajemnie satysfakcjonującego porozumienia, jeśli jest taka wola stron.

Podjęto działania mediacyjne w odniesieniu do 4 środowisk.

PROJEKT „POPRAWA DOSTĘPU DO USŁUG WSPIERAJĄCYCH RODZINĘ I RODZINNĄ PIECZĘ ZASTĘPCZĄ NA TERENIE MOF POZNANIA” (ZIT)

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Okres realizacji projektu: od 01-03-2017 r. do 29-02-2020 r.

Docelowe nakłady finansowe: 5 771 399 zł, w tym 5 414 399 zł z Unii Europejskiej i Budżetu Państwa oraz 357 000 zł wkład własny

Poniesione nakłady finansowe w 2019 r.: 1 163 216,25 zł, w tym 1 039 216,25 zł z Unii Europejskiej i Budżetu Państwa oraz 124 000 zł wkład własny

Cel: poprawienie dostępu do usług społecznych dla rodzin biologicznych zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz dzieci z rodzin zastępczych na terenie Miasta Poznania w zakresie asystenta rodziny, osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich w rodzinach zastępczych oraz opracowaniu diagnoz i planów pomocy dla dzieci z rodzin biologicznych. Docelowa liczba beneficjentów na lata 2017-2020 to 692 osoby.

Realizator: jako lider – Miasto Poznań, partner – Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Adresaci: osoby zamieszkujące na terenie Poznania: zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym (w tym rodziny biologiczne) oraz dzieci z rodzin zastępczych.

Działania:

- koordynowanie realizacji projektu w MOPR,
- realizowanie usług na rzecz rodzin biologicznych (w tym będących w kryzysie) i na rzecz rodzin zastępczych,

Osiągnięte efekty: 483 osoby objęte usługami w projekcie*, w tym:

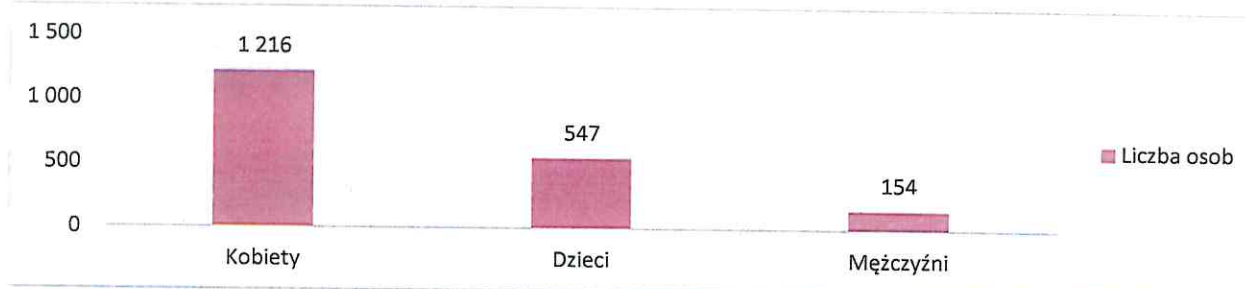
- 441 osób (ze 133 rodzin) – usługa asystentury rodzinnej,
- 12 dzieci – diagnoza psychologiczno-pedagogiczna i plany pomocy dzieciom (w tym 11 dzieci z ww. rodzin objętych zostało usługą asystentury rodzinnej),
- 10 osób (z 2 rodzin) - usługa specjalistyczna w postaci wsparcia przez rodzinę wspierającą,
- 4 osoby (z 2 rodzin) zgłoszonych do usługi poradnictwa mediacyjnego (w tym 2 osoby z 1 z ww. rodzin objętych zostało usługą asystentury rodzinnej),
- 29 dzieci z rodzin zastępczych – usługa 10 osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.

*) liczba osób nie sumuje się, tzn. jedna osoba może być objęta kilkoma rodzajami wsparcia

PRZECIWDZIAŁANIE PROBLEMOWI PRZEMOCY

Specjalistyczną pracą na rzecz osób z rodzin, w których istniało podejrzenie stosowania przemocy objęto 1 917 osób.

TABELA: Liczba osób dotknięta problemem przemocy

Działania w zakresie problemu przemocy w rodzinie obejmują:

- nawiązanie kontaktów z ofiarami przemocy domowej, diagnozowanie i przeprowadzanie kwestionariuszy oceny ryzyka, stosowanie procedury „Niebieska Karta”,
- udzielanie konsultacji dla rodzin w instytucji lub w środowisku zamieszkania - indywidualna praca z klientem,
- organizowanie spotkań grup roboczych w przypadkach występowania przemocy w rodzinie,
- współpracę z organizacjami i instytucjami działającymi w zakresie rozwiązywania problemów przemocy w rodzinie,
- udzielanie konsultacji pracownikom socjalnym w zakresie pracy z osobą doświadczającą przemocy w rodzinie i przeciwdziałania temu zjawisku,
- udzielanie wsparcia merytorycznego pracownikom socjalnym w zakresie organizacji spotkań grup roboczych,
- organizowanie pracy zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w odniesieniu do roli zespołów opiniujących.

W 2019 r. w ramach prac Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie łącznie działania podejmowano w kontekście **1 557 procedur**: wszczęto 1 033 procedur „Niebieskie Karty”, z lat poprzednich kontynuowano 524 procedur.

W okresie sprawozdawczym:

- analiza realizowanych procedur „Niebieskie Karty” pod kątem ofiar przemocy dotyczy:
 - w 188 procedurach osoby dorosłej i dziecka,
 - w 183 procedurach wyłącznie dziecka,
 - w 1 186 procedurach wyłącznie osoby dorosłej,
- wypełniono 1 208 formularze „Niebieska Karta-A”, w tym:
 - 976 przez funkcjonariuszy Policji, 142 przez pracowników socjalnych MOPR, 38 przez przedstawicieli oświaty, 31 przez przedstawicieli Miejskiego Centrum Interwencji Kryzysowej, 21 przez przedstawicieli służby zdrowia,
- wypełniono 95 formularzy „Niebieska Karta-C”,
- wypełniono 58 formularzy „Niebieska Karta-D”,

- powołano 646 grup roboczych w celu rozwiązania problemów związanych z występowaniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. W ramach niniejszej procedury odbyło się 2 157 posiedzeń grup roboczych.

Łącznie w wyżej wymienionym okresie **zakończono 989 procedury**, w tym:

- 340 – ustanie przemocy,
- 649 brak zasadności podejmowanych działań.

3. Programy i projekty realizowane z innymi partnerami

PROJEKT „AKADEMIA LIDERA KLASOWEGO”

Cel: wzrost kompetencji indywidualnych w zakresie zdrowego stylu życia

Adresat: uczniowie klas V szkół podstawowych

Działania: warsztaty psychospołeczne, warsztaty twórcze.

Osiągnięte efekty:

W projekcie wzięły udział 4 szkoły, odbyło się 36 spotkań, w których uczestniczyło 35 dzieci.

Pracownicy Programu Wsparcia Specjalistycznego na bieżąco współpracowali z: kuratorami, policją, szkołami i placówkami opiekuńczo-wychowawczymi. Współpraca polegała w szczególności na ustalaniu kierunków pracy z osobami/rodzinami oraz na wymianie doświadczeń.

AKCJA „LATO NA TARGACH” (10.07-11.08)

Cel: wzrost kompetencji w zakresie organizacji czasu wolnego

Adresat: dzieci, młodzież i dorośli mieszkańcy Poznania

Partnerzy: Międzynarodowe Targi Poznańskie, Urząd Miasta Poznania

Działania: zorganizowane zostały działania promujące ciekawe formy spędzania czasu wolnego, rozwijające umiejętności oraz poprawiające pamięć i koncentrację. W ramach oferowanych zajęć najmłodsi mogli spróbować swoich sił i kreatywności w różnych zajęciach plastycznych, starsi uczyli się jak zostać współautorem Wikipedii oraz jak ćwiczyć pamięć i koncentrację. Dodatkowo każdy mógł zrobić sobie własnego gniotka i sprawdzić jak pomoże on na stres, a także poznać technikę decoupage, czy też jak zrobić biżuterię z koralików. Nie zabrakło też malowania twarzy, farbowania włosów oraz innych zabaw dla najmłodszych.

Osiągnięte efekty:

W akcji wzięło udział ok. 300 osób.

PROGRAM „WOLONTARIAT Z MOPR W POZNAŃSKICH RODZINACH”

Cel: wyrównywanie szans w dostępie do edukacji dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach, a także walka z izolacją społeczną i osamotnieniem osób niepełnosprawnych, seniorów oraz dzieci znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej

Realizator: Stowarzyszenie „Lepszy Świat”, ul. Bukowska 27/29, Poznań

Adresaci: dzieci i młodzież, osoby starsze, osoby niepełnosprawne

Działania: projekt ma charakter partnerski. Koordynatorzy projektu w Filiach MOPR odpowiedzialni są za rozpoznanie potrzeb i za rekrutację beneficjentów, wprowadzenie i zapoznanie wolontariusza ze środowiskiem oraz monitoring środowisk (przebiegu współpracy rodziny z wolontariuszem) w Projekcie, natomiast Stowarzyszenie odpowiada za skierowanie przeszkolonych wolontariuszy i monitoring ich pracy.

Działania mają na celu:

- zapewnienie możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego oraz pozyskania pomocy w nauce przez dzieci i młodzież,
- udzielanie korepetycji w siedzibie Stowarzyszenia oraz w środowisku domowym dzieci i młodzieży,
- zapewnienie możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne.

Osiągnięte efekty:

W 2019 r. z programu w ramach działalności filii MOPR skorzystało 25 osób z 22 środowisk, do których skierowano 23 wolontariuszy. Działania w ramach projektu „Wolontariat w poznańskich rodzinach” spowodowały poprawę wyników nauki w szkole oraz poprawę zachowania wśród dzieci i młodzieży. Poprzez działania wolontariuszy uczestnicy projektu poznali nowe formy oraz możliwości spędzania czasu wolnego, jak i mieli możliwość rozwoju swoich zainteresowań. Pośród seniorów i osób niepełnosprawnych objętych działaniami projektu zauważono poprawę funkcjonowania w najbliższym otoczeniu, poprzez między innymi: nawiązanie pozytywnych relacji i poprawę w radzeniu sobie z czynnościami codziennego życia.